herpy

AGAMER

Leiolepis belliana

Leiolepis belliana är en markbunden, dagaktiv agam från Sydostasien som gräver djupa hålor i sandig jord. Den har gula fläckar på ryggen och orange och svarta tvärband på sidorna, och den kan breda ut sidohuden som en fjäril. Arten blir 40-50 cm, mest svans, lever mest av insekter och kräver ett torrt terrarium med djupt, grävbart substrat, kraftig värme och UVB.

Familj: Agamidae Engelska: Common Butterfly Lizard Tidigare namn: *Leiolepis bellii; Uromastyx belliana* Publicerad 16 november 2026

FAKTARUTA

DJURET

Vuxenstorlek	**40-50 cm** total längd inkl. svans
Livslängd	**8-10 år**
Aktiv	**På dagen**
Levnadssätt	**Marklevande och grävande**
Biotop	**Savann**
Svårighetsgrad	**Viss erfarenhet**

SKÖTSEL

Min. terrarium	**120 × 60 × 50 cm** L × B × H för 2 vuxna djur
Temperatur, dag	**26-35 °C**
Värmeplats	**35-37 °C**
Temperatur, natt	**20-25 °C**
Luftfuktighet	**30-50 %**
Vatten	**Vattenskål**
UVB	**Nödvändigt** Fergusonzon 3
Föda	**Insekter och växter**
Hålls	**Ensamma eller parvis**

AVEL

Fortplantning	**Äggläggande**
Kullstorlek	**3-8 ägg**
Inkubation	**55-75 dagar** vid 28-30 °C

SKYDD OCH PAPPER

CITES	**Ej listad**
EU-bilaga	**Ej listad**
IUCN	**Livskraftig (LC)**

Om arten

Leiolepis belliana är en tillplattad, smal agam med rundat huvud, lång svans och små, kornformade ryggfjäll. Grundfärgen är grå till olivgrön med avlånga, ljusgula fläckar på ryggen, som kan flyta ihop till tre längsgående band hos unga djur. På sidorna sitter orange och svarta tvärband, som är kraftigast hos hanarna under parningstiden. När djuret visar upp sig breder det ut sidorna så att de färgade banden står som vingar. Artnamnet har givits efter den brittiske zoologen Thomas Bell.

Kroppslängden från nos till kloak är omkring 15 cm och upp till 18 cm. Med svansen mäter vuxna djur minst 40 cm och stora djur omkring 50 cm. Nykläckta ungar mäter omkring 4 cm från nos till kloak. Båda könen har 13-20 lårporer på varje sida, och hanarna är mer färgstarka än honorna. Arten beskrevs 1827 som *Uromastyx belliana* och är en nära släkting till taggsvansödlorna. Släktet *Leiolepis* är taxonomiskt komplicerat. Flera arter är partenogenetiska, alltså rena honbestånd som förökar sig utan hane. *Leiolepis ocellata* ligger genetiskt inne i *L. belliana*, men räknas som egen art eftersom den ser annorlunda ut och har ett annat kromosomtal. Gränsen mot *Leiolepis reevesii* är inte heller helt skarp, och de två arterna kan korsas. Den rödbandade formen *rubritaeniata*, som tidigare räknades som underart till *L. belliana*, förs nu under *L. reevesii* eller som egen art. Vid köp är det därför värt att försäkra sig om att djuret är rätt bestämt.

Djuret är skyggt och flyr ner i hålan vid minsta störning. Det passar bäst för en hållare som vill iaktta ett aktivt djur som gräver och solar sig, och som inte vill hantera det.

Utbredning och livsmiljö

Leiolepis belliana lever i Sydostasien: Thailand, Myanmar, Kambodja och Vietnam, Malaysia samt på Sumatra och Bangka i Indonesien. Uppgifter från Laos och Indien är osäkra och räknas inte med.

> **Naturlig utbredning:** Thailand, Myanmar (Burma), Kambodja, Vietnam, Malaysia och Indonesien.

LIVSMILJÖ

Utbredningsområdet har tropiskt monsunklimat med regntid och torrtid. Arten lever i öppna, soliga och varma områden med väldränerad, sandig jord: låga, plana sträckor med glesa grästuvor, kokospalmer och kustvegetation, ofta nära kusten och längs floder där lös jord har avlagrats, men också på odlad och röjd mark och längs sandiga skogsstigar. Djuren gräver hålor som i genomsnitt är 30 cm djupa och 70 cm långa, enstaka upp till 75 cm djupa. Hålan är ofta formad som ett Y, där varje gren slutar i en öppning så att djuret alltid har en flyktväg, och det kan finnas blindgångar. Samma djur använder samma håla om och om igen. Hålan är också en plats att övernatta på, söka skydd mot väder och brand och lägga ägg. På natten stänger djuret ingången med sin platta kropp.

Djuren solar sig på jordkullar, drivved, stubbar och bar jord. Mitt på dagen blir jorden i de låglänta hålorna så varm att djuren håller sig utanför dem. De är skygga och flyr ner i hålan vid ringa störning. En hane och en hona delar ofta håla, och under torrtiden drar djuren sig tillbaka in i hålorna.

Skötsel

TERRARIET

Ett par behöver ett terrarium på minst 120 × 60 × 50 cm (längd × bredd × höjd). Golvytan är viktigast, eftersom arten är markbunden, men höjden ska rymma ett djupt substrat. Ett enstaka djur kan klara sig med 90 × 45 × 45 cm, men kom ihåg att det djupa substratet tar en del av höjden.

Substratet ska vara minst 20 cm djupt, gärna mer, och bestå av en blandning av sand och gödningsfri trädgårdsjord så att hålorna håller. Det nedersta lagret ska vara svagt fuktigt, resten torrt. Lägg platta stenar, kork och rötter så att djuret har solplatser och gömslen, och fäst dem så att de inte kan underminera och välta. Ventilationen ska vara god, och locket ska gå att låsa, eftersom djuren är snabba och skygga.

TEMPERATUR

Solplatsen ska ha en yttemperatur på 35-37 °C. Följ djurets beteende och justera därefter. Luften i den varma änden är 30-35 °C, och den svala änden är 26-29 °C. På natten sjunker temperaturen till 20-25 °C.

Djuret ska alltid kunna söka sig bort från värmen, ner i substratet eller in i ett gömställe. Använd halogenspotlights eller keramiska värmeelement med galler framför och en termostat. Mät med digitala termometrar och en infraröd termometer, och kontrollera solplatsen regelbundet. Ett djur som hela tiden söker skydd från värmen har det för varmt, och ett djur som inte solar sig har det för kallt.

Läs mer: Värme och temperatur

LUFTFUKTIGHET OCH VATTEN

Luftfuktigheten ska ligga på 30-50 %, och terrariet ska vara torrt. Sprayning är normalt inte nödvändig, utom i mycket torra miljöer. Djuret ska ha en skål med färskt vatten, så stor att det kan bada i den. Djuret dricker mycket, så skålen ska fyllas dagligen. Substratet får inte vara vått, eftersom det ger mögel.

Läs mer: Luftfuktighet, sprayning och ventilation

LJUS OCH UVB

Arten är dagaktiv och solar sig på öppen mark, så den behöver kraftigt ljus och UVB. Använd ett lysrör eller en LED på 6.500 K över hela terrariet och ett T5 HO UVB-rör på 10-12 % över solplatsen. Ferguson-zonen är inte fastställd för arten; zon 3 är en uppskattning för en ödla som solar sig på öppen mark. Kontrollera avståndet med en UV-mätare, och byt rören enligt tillverkarens anvisning. Ljuset ska vara tänt 10-12 timmar om dagen.

Läs mer: Ljus och UVB

UTFODRING

Leiolepis belliana äter mest insekter, men också växter. I naturen tas gräshoppor, skalbaggslarver, fjärilar och krabbor, och djuren äter också gräs och andra växter. Ge syrsor, kackerlackor, mjölmaskar och jättemjölmaskar, och erbjud mörkgröna blad som maskros, kålblad och senapsgrönt samt blommor. Frukt ges bara lite. Sallat har nästan inget näringsvärde och undviks.

Ungar och vuxna matas varje dag. Ge vad djuret äter på ca 10 minuter. Pudra insekterna med kalk vid varje utfodring och med ett multivitamin med D3 en gång i veckan. Variera fodret, eftersom djuret kan vara kräset.

Läs mer: Foderdjur: hållning och avel Läs mer: Kalk, vitaminer och tillskott

BETEENDE OCH HANTERING

Djuret är skyggt och snabbt och flyr ner i en håla när något rör sig. Det tål hantering dåligt. I naturen är djuren monogama och delar håla med en partner.

Djuren kan hållas enskilt eller parvis. Två hanar får aldrig sättas ihop, eftersom de slåss, och två honor av samma storlek går oftast bra ihop. Ge gott om solplatser och gömslen, och sätt nya djur i karantän.

Läs mer: Karantän och hygien

Avel

KÖNSMOGNAD OCH KÖNSBESTÄMNING

Båda könen har lårporer, så de kan inte användas för att skilja könen åt. Hanarna är mer färgglada, särskilt på flankerna under parningstiden, då de har 7-9 orangeröda och svartblå tvärband. När arten blir könsmogen är inte dokumenterat; till avel används djur från 2-årsåldern. En hona ska vara fullvuxen och i god hull före parning, eftersom äggläggningen tar på hennes kalk och krafter.

PARNING

Djuren förökar sig på sommaren, under den varma och torra årstiden. Hanarna slåss genom att cirkla runt varandra och visa de färgade flankerna. Ett par är monogamt och delar håla. Om en sval viloperiod främjar aveln är inte dokumenterat. Håll paret tillsammans så länge det går fredligt, eftersom arten lever i par.

ÄGGLÄGGNING OCH KULLAR

Honan lägger 3-8 ägg per kull i en håla under varmt, torrt väder. Ge honan möjlighet att gräva en håla med minst 30 cm djupt, fuktigt substrat i terrariets varma ände. En hona utan lämplig plats kan hålla inne äggen, och det är livsfarligt.

INKUBATION

Inkubationen är inte dokumenterad för arten. 28-30 °C och omkring 55-75 dagar är en uppskattning utifrån andra äggläggande agamer. Gräv försiktigt upp äggen utan att vända dem, och lägg dem i fuktad vermikulit i en sluten box i en kläckmaskin med termostat. Om arten har temperaturberoende könsbestämning är inte känt.

Läs mer: Inkubation av ägg

UPPFÖDNING AV UNGAR

Ungarna sköts av föräldrarna i hålan i några månader innan de gräver egna hålor. I terrariet flyttas de till ett eget terrarium med djupt substrat och många gömslen. Mata dem dagligen med små insekter, pudra med kalk och ge UVB. Ungar växer snabbt, och för lite kalk och UVB ger benskörhet.

Hälsa och vanliga misstag

De flesta problem beror på fel i uppställningen: för lite värme, för lite UVB, för tjockt eller vått substrat och för ensidigt foder. De typiska problemen är:

- Benskörhet (metabolisk skelettsjukdom) vid för lite UVB och kalk. Ge UVB och pudrade insekter.
- Uttorkning, om vatten inte finns tillgängligt. Ge färskt vatten dagligen.
- Tarmstopp när stora mängder lös sand sväljs; använd en blandning med jord som får hålorna att hålla.
- Mag-tarmsjukdomar och parasiter, särskilt hos nyinköpta djur. Låt undersöka ett träckprov.

- Äggläggningsproblem hos honor utan lämpligt grävsubstrat.
- Hudproblem vid för vått substrat.

Kontakta en veterinär vid slöhet, aptitlöshet eller problem med hudömsningen.

Fråga alltid dina kunniga bekanta

Guiden är ett bra ställe att börja på, men den kan inte ersätta erfarenhet. Djur är olika, och mycket av det viktigaste lär man sig av dem som har hållit arten i åratal. Prata med en uppfödare, en erfaren djurhållare eller en veterinär med kunskap om kräldjur och groddjur innan du skaffar djuret - och igen om något verkar fel.